

IJSSELLAND	Kampen	Steen-wijkerland	Harden-berg	Zwol-le	Deven-ter	Overig	Totaal
Zichtbare aanbod seksuele dienstverlening							
Actieve seksadvertenties	391	440	480	3013	1579	780	6683
Prostitutiecontroles	2	0	0	20	7	0	29
Bestuurlijke rapportages politie/OM	1	0	0	7	5	0	13
Opsporing/vervolgning							
Signalen mensenhandel	1	1	3	13	5	2	25
Strafrechtelijke onderzoeken	0	0	0	2	2	1	5
Instream OM (vervolgning)	6	1	0	1	0	0	8
Bestuurlijke opvolging							
Waarschuwingen	0	0	0	1	4	0	5
Bestuurlijke boetes	0	0	0	0	0	0	0
Dwangsommen	1	0	0	3	3	0	7
Bestuursdwang sluiten pand	0	0	0	0	0	0	0
Bestuurlijke interventies anderzins	0	0	0	0	0	1	1
Uitgezette zorgtrajecten	0	1	0	12	3	1	17

GLD-ZUID	Nijme-gen	Tiel	West-Betuwe	Overig	Totaal
Zichtbare aanbod seksuele dienstverlening					
Actieve seksadvertenties	2766	564	202	1627	5159
Prostitutiecontroles	16	0	0	5	21
Bestuurlijke rapportages politie/OM	7	0	0	2	9
Opsporing/vervolgning					
Signalen mensenhandel	8	2		8	18
Strafrechtelijke onderzoeken	3	0	0	0	3
Instream OM (vervolgning)	4	0	0	0	4
Bestuurlijke opvolging					
Waarschuwingen	0	0	0	1	1
Bestuurlijke boetes	0	0	0	0	0
Dwangsommen	8	0	0	0	8
Bestuursdwang sluiten pand	0	0	0	0	0
Bestuurlijke interventies anderzins	1	0	0	2	3
Uitgezette zorgtrajecten	0	0	0	2	2

TWENTE	Enschede	Almelo	Hengelo	Hof van Twente	Tubbergen	Overig	Totaal
Zichtbare aanbod seksuele dienstverlening							
Actieve seksadvertenties	2035	1078	663	83	143	1169	5171
Prostitutiecontroles	21	2	1	0	0	1	25
Bestuurlijke rapportages politie/OM	15	1	0	0	0	0	16
Opsporing/vervolgning							
Signalen mensenhandel	19	7	10		1	4	41
Strafrechtelijke onderzoeken	2	1	2	0	0	0	5
Instream OM (vervolgning)	1	6	5	0	0	3	15
Bestuurlijke opvolging							
Waarschuwingen	4	0	?	0	?	0	4
Bestuurlijke boetes	0	0	?	0	?	0	0
Dwangsommen	14	0	?	0	?	1	15
Bestuursdwang sluiten pand	0	1	?	0	?	0	1
Bestuurlijke interventies anderzins	1	0	?	0	?	-	1
Uitgezette zorgtrajecten	0	0	?	0	?	1	1

NOG	Apel-doorn	Doetin-chem	Harder-wijk	Zut-phen	Overig	Totaal
Zichtbare aanbod seksuele dienstverlening						
Actieve seksadvertenties	1946	609	594	388	2256	5793
Prostitutiecontroles	23	1	4	0	11	39
Bestuurlijke rapportages politie/OM	7	1	3	0	2	13
Opsporing/vervolgning						
Signalen mensenhandel	16	2	2	2	18	40
Strafrechtelijke onderzoeken	3	1	0	1	0	5
Instream OM (vervolgning)	5	0	0	3	0	8
Bestuurlijke opvolging						
Waarschuwingen	3	0	?	?	0	3
Bestuurlijke boetes	0	0	?	?	0	0
Dwangsommen	10	0	?	?	2	12
Bestuursdwang sluiten pand	0	0	?	?	0	0
Bestuurlijke interventies anderzins	0	0	?	?	0	0
Uitgezette zorgtrajecten	13	0	?	?	0	13

GLD-MIDDEN	Arnhem	Ede	Barne-velde	Overig	Totaal
Zichtbare aanbod seksuele dienstverlening					
Actieve seksadvertenties	3894	826	376	1863	6959
Prostitutiecontroles	24	3	1	12	40
Bestuurlijke rapportages politie/OM	7	0	1	4	12
Opsporing/vervolgning					
Signalen mensenhandel	46	8		10	64
Strafrechtelijke onderzoeken	0	0	0	4	4
Instream OM (vervolgning)	9	0	0	0	9
Bestuurlijke opvolging					
Waarschuwingen	6	0	0	1	7
Bestuurlijke boetes	0	0	0	0	0
Dwangsommen	6	1	0	1	8
Bestuursdwang sluiten pand	0	0	0	1	1
Bestuurlijke interventies anderzins	0	1	0	0	1
Uitgezette zorgtrajecten	0	9	0	18	27

TOTAAL EENHEID ONL	Totaal
Zichtbare aanbod seksuele dienstverlening	
Actieve seksadvertenties	29.764
Prostitutiecontroles	154
Bestuurlijke rapportages politie/OM	63
Opsporing/vervolgning	
Signalen mensenhandel	188
Strafrechtelijke onderzoeken	22
Instream OM (vervolgning)	44
Bestuurlijke opvolging	
Waarschuwingen	20
Bestuurlijke boetes	0
Dwangsommen	50
Bestuursdwang sluiten pand	2
Bestuurlijke interventies anderzins	6
Uitgezette zorgtrajecten	60
Bewustwordingspresentaties	
Openbaar Ministerie	10
Politie	38

CASUSTAFELS	Aantal vergaderingen (Casustafel MH)	Aantal casus (Casustafel of RIEC)
IJsselland	11	17+3
Twente	4	6
Gelderland-Zuid	0	0
Gelderland-Midden	6	8
Noord-Oost-Gelderland	0	3

COMENSHA	Totaal
Totaal aantal gemelde (unieke) slo	71
Minderjarig	12
Meerderjarig	59
Onbekend	27
Man	9
Vrouw	62
Nederlands	19
Niet-Nederlands	25

B8 aangiftes	Totaal
Totaal per eenheid	13

AZC's	Totaal
Almelo	2
Hardenberg	5
Harderwijk	3
Doetinchem	1
Winterswijk	1
Wageningen	1

Wat is de huidige staat van de integrale aanpak van mensenhandel in de regio Oost-Nederland? Dit dashboard geeft in kwantitatieve zin antwoord op die vraag. Het dashboard is een gezamenlijk product van de politie, het Openbaar Ministerie, het RIEC en de bestuurlijke ketenpartners. Het dashboard wordt opgeleverd onder regie van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland.

Terugkerende vragen bij overleggen tussen de strafrechtelijke en bestuurlijke ketenpartners die zich in Oost-Nederland met preventie en bestrijding van mensenhandel bezig houden: wat is de aard en omvang van illegale prostitutie en mensenhandel? Doen we met elkaar de goede dingen? Krijgen signalen van mensenhandel de juiste opvolging en worden de mogelijkheden voor het plegen van interventies optimaal benut?

De opstellers hopen dat u met het dashboard een instrument in handen heeft om zelf (in dialoog met andere ketenpartners) op zoek te gaan naar de antwoorden op die vragen. Dit dashboard is bedoeld om het gesprek op gang te brengen en om te kijken of er ruimte is voor verbetering in de samenwerking. We zijn er immers met elkaar verantwoordelijk voor dat Oost-Nederland een

onaantrekkelijke regio is voor mensenhandelaren om zich te vestigen. De eerste versie van het dashboard is opgeleverd over 2019. Dit betreft de tweede versie. Het dashboard zal vanaf nu jaarlijks opgeleverd gaan worden zodat ketenpartners ook beter in staat zijn om trends in de integrale aanpak te signaleren.

Uit cijfers van CoMensHa (het landelijke coördinatiecentrum mensenhandel), die ook zijn weergegeven in dit dashboard, blijkt dat het aantal geregistreerde slachtoffers mensenhandel de afgelopen jaren met een kwart is afgenomen. Dit is ook terug te zien in het aantal strafrechtelijke onderzoeken dat is opgestart (zie hieronder). De Nationaal Rapporteur Mensenhandel benadrukt evenwel in de dadermonitor (2021) dat het werkelijke aantal slachtoffers vermoedelijk helemaal niet is gedaald en dat er zelfs sterke aanwijzingen zijn dat het aantal is gestegen. *“Binnenlandse seksuele uitbuiting is naar schatting de meest voorkomende vorm van mensenhandel in Nederland en minderjarige slachtoffers hebben daarin een groot aandeel. Veel slachtofferschap is onopgemerkt gebleven. (...) Het is zorgelijk dat slachtoffers de weg naar hulpverlening en opsporing niet vinden.”*

Over slachtoffers van grensoverschrijdende seksuele uitbuiting en van criminele uitbuiting signaleert de Nationaal rapporteur een ‘drastische daling’. *“Deze daling kan worden verklaard door de beperking van reisbewegingen als gevolg van de COVID-19-pandemie. Daarnaast is het beleid voor slachtoffers met een Dublinindicatie aangepast, waardoor zij minder snel in aanmerking komen voor een (tijdelijke) verblijfsvergunning.”* Dit is ook terug te zien in het dashboard, waarbij het aantal slachtoffers dat in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning is weergegeven onder ‘B8-aangiftes’. Hier is een daling van 126 (dashboard 2019) naar 14 aangiftes (dashboard 2022) waar te nemen.

De Nationaal Rapporteur Mensenhandel schat (voor 2021) op basis van het aantal meldingen het totaal aan mensenhandelslachtoffers voor Nederland op meer dan 5500. Dat betekent dat het aandeel voor Oost-Nederland (afgezet tegen het inwonersaantal) ongeveer 1150 zou moeten zijn. Uit het dashboard kunt u afleiden dat de politie in 2022 in totaal 188 signalen mensenhandel heeft verwerkt, en dat bij CoMensHa voor Oost-Nederland 71 slachtoffers zijn geregistreerd. Hieruit blijkt dat veel slachtofferschap inderdaad onopgemerkt blijft. Er is nog een hele wereld te winnen.

Signalen mensenhandel

Het aantal registraties mensenhandel uit het bedrijfsprocessensysteem BVH (Bedrijfsvoorziening Handhaving) van de politie. In dit systeem worden alle (unieke) werkzaamheden van de politie vastgelegd. Een registratie zou bijvoorbeeld kunnen betreffen: een mutatie van een wijkagent, een melding van een burger, een ambtshandeling van de politie, een melding van een zorgverlener of een aangifte van een slachtoffer. De registratie ziet op de pleegplaats (waar heeft de uitbuiting plaatsgevonden). Het gaat hier zowel om seksuele uitbuiting als criminele uitbuiting (niet nader gespecificeerd), maar niet om arbeidsuitbuiting (want dat wordt opgepakt door de Nederlandse Arbeidsinspectie). Deze BVH-registraties geven dus een beeld van de aard en omvang van mensenhandel per gemeente/district. Er is evenwel sprake van een onderwaardering, omdat in de systemen niet altijd de pleegplaats goed wordt geregistreerd. Dit is op districtsniveau indien mogelijk ondervangen in de restcategorie ‘overig’, of op eenheidsniveau in de categorie ‘totaal’ (vaak wordt dan geregistreerd op de vestigingsplaats van de politie: Arnhem en Enschede – daar is dus sprake van een overwaardering). Wanneer er geen signaal aan een gemeente gekoppeld kan worden, is het dashboard het vak leeg gelaten (en niet op 0 gezet). Elke registratie wordt door de politie en het OM beoordeeld op signalen mensenhandel (waarbij ook gebruik wordt gemaakt van een scoringsmethodiek). Of er ook daadwerkelijke een strafrechtelijk onderzoek volgt, hangt van verschillende factoren af, waaronder: opsporingsindicaties, opportuniteit, capaciteit en prioriteit.

Strafrechtelijke onderzoeken

Melding Recherche Onderzoek

Het aantal strafrechtelijke onderzoeken naar mensenhandel (per gemeente/district). Elk signaal mensenhandel wordt – op grond van de Aanwijzing Mensenhandel van het College van PG’s – in behandeling genomen door de politie. Bij elk signaal mensenhandel wordt gekeken of er sprake is van een situatie die vraagt om direct ingrijpen (doorlaatverbod). In het jaar 2022 hadden de politie en het Openbaar Ministerie Oost-Nederland 188 signalen mensenhandel in behandeling. Dit aantal is iets lager dan het aantal in het jaar 2019 (203). In al deze zaken zijn strafrechtelijke opsporingshandelingen verricht. In het overzicht zijn evenwel slechts opgenomen de signalen die hebben geleid tot een strafrechtelijk onderzoek van enige omvang. Daarbij is aansluiting gezocht bij de MRO-registraties in de politiestructuren (Melding Rechercheonderzoek). Een dergelijke melding wordt slechts aangemaakt bij een onderzoek waarbij bijzondere opsporingsbevoegdheden worden aangewend, of dat langer dan vijf werkdagen duurt. Het aantal strafrechtelijke onderzoeken door de politie is in 2022 (32) significant lager dan in het jaar 2019 (54), maar de instroom van strafrechtelijke onderzoeken bij het Openbaar Ministerie is ongeveer gelijk gebleven. De instroom OM wordt evenwel gemeten op verdachtenniveau. Dat betekent dat in het jaar 2022 verhoudingsgewijs veel, grotere onderzoeken zijn gedraaid (met meer verdachten/op criminele samenwerkingsverbanden) dan daarvoor.

Actieve seksadvertenties

Het aantal unieke seksadvertenties per gemeente/district in het jaar 2022. Deze informatie is door het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland verkregen van het bedrijf Web-IQ, dat hiervoor gebruik heeft gemaakt van webcrawlingtechniek. NB: bij het vorige dashboard werd gebruik gemaakt van de webcrawler van de politie. Wat opvalt is dat er een significante stijging is van het aanbod op online websites voor seksuele dienstverlening in Oost-Nederland (van bijna 30% in vergelijking tot 2019). In sommige gemeentes is er zelfs sprake van een verdubbeling of een verdrievoudiging van het aanbod. Er is sprake van een onderwaardering, omdat er (uiteraard) ook aanbod van seksuele dienstverlening plaatsvindt dat niet zichtbaar is voor de webcrawler van Web-IQ. Het kan evenwel ook voorkomen dat een prostituee zich aanbiedt op meerdere websites. De door de webcrawler gegenereerde cijfers moeten dus vooral worden gezien als een indicatie voor het aanbod van seksuele dienstverlening in een gemeente. De politie Oost-Nederland maakt (zoals hiervoor gezegd) ook gebruik van webcrawlingtechniek om via geautomatiseerde weg te zoeken naar signalen van mensenhandel op het online aanbod van seksuele dienstverlening, bijvoorbeeld op seksadvertentie websites. Advertenties die signalen van mensenhandel bevatten worden voor een bepaalde tijd veiliggesteld in de politie-omgeving om gerichte controles uit te kunnen voeren of strafrechtelijke onderzoeken op te starten.

Prostitutiecontroles

Het aantal controles dat is uitgevoerd door het Prostitutiecontroleteam (PCT), van de politie Oost-Nederland. Dit team voert bestuurlijke controles uit in de vergunde en onvergunde prostitutiesector. Het aantal controles is door de jaren heen redelijk constant gebleven (en schommelt rond de 150). Het doel van deze controles is om illegale prostitutie (zonder vergunning) op te sporen en op zoek te gaan naar signalen van mensenhandel. Het cijfer geeft het aantal controles weer dat is uitgevoerd in de onvergunde sector. De resultaten van een controle worden meestal vastgelegd in bestuurlijke rapportages.

Instroom OM

Het aantal strafzaken waarin door het OM in het jaar 2022 een afdoeningsbeslissing is genomen (per verdachte). In het jaar 2022 zijn er twee soorten afdoeningsbeslissingen genomen: dagvaarden (79%) en seponeren (21%). De instroom betreft voornamelijk seksuele uitbuiting of een combinatie met seksuele uitbuiting. Slechts in enkele van de gevallen was er sprake van een andere vorm van uitbuiting, te weten criminele uitbuiting en gedwongen dienstverlening. De instroom is uitgesplitst naar pleegplaats (waar heeft de uitbuiting plaatsgevonden). De woonplaats van de verdachte is (dus) buiten beschouwing gebleven. Indien de uitbuiting in meerdere plaatsen heeft plaatsgevonden, zijn die plaatsen elk afzonderlijk meegenomen.

Bestuurlijke opvolging

De bestuurlijke ketenpartners hebben een uitgebreid instrumentarium dat zij kunnen aanwenden om te reageren op misstanden in de prostitutie en signalen mensenhandel. In het dashboard is een aantal van deze interventies per gemeente (naar eigen opgave) gekwantificeerd. U treft het aantal waarschuwingen, bestuurlijke boetes, lasten onder dwangsom, sluitingen van panden en uitgezette zorgtrajecten aan. Een aantal zaken vallen op. Allereerst blijkt dat nog niet in alle gevallen dat er door politie of het Openbaar Ministerie een bestuurlijke rapportage wordt opgemaakt, vervolgens ook een bestuurlijke interventie volgt. Wat daarnaast opvalt, is dat in de districten waar gebruik wordt gemaakt van casus-tafels (via het Zorg- en Veiligheidshuis of via het RIEC) meer bestuurlijke interventies worden gepleegd. De ketenpartners ervaren in deze districten ook een betere samenwerking, hoewel de strafrechtelijke ketenpartners aangeven dat er (ook op de casus-tafels) weinig tot geen signalen vanuit de gemeenten worden aangedragen, de in 2022 besproken casuïstiek komt vooral vanuit de politie en het OM.